 Za egzemplarz płaci się 20 fenygów na rzecz
Czytelni Ludowych.

PIEŚNI CHEMICZNE

dla

IV. Zjazdu lekarzy i przyrodników polskich

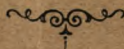
w

POZNANIU

popęłnit

Dr. A. Pol,
członek wielu uczonych i nieuczonych towarzystw.

POZNAŃ 1884.

Czcionkami drukarni Kurjera Poznańskiego.

5074

INSTYTUT
BADAŃ LITERACKICH PAN
BIBLIOTEKA
00-330 Warszawa ul. Nowy Świat 72
Tel. 25-68-62

Do IV Zjazdu lekarzy i przyrodników polskich starannie poczyniono przygotowania dla wzbogacenia wiedzy, podniesienia ducha, rozweselenia umysłu, a nawet uraczenia ciała płasami i płodami kulinarnéj sztuki. Obok naukowych odczytów i rozpraw, oraz poważnych przemówień, nie zapomniano o napojeniu oka oglądaniem drogich każdemu pamiątek i osobliwości, nie zapomniano nawet o koncertach, balach i ucztach, — zapomniano tylko o jednéj i to niestychanie ważnéj rzeczy — o śpiewie. A wszakże śpiew, to najżywszy wylew wezbranych uczuć, to najczystszy oddźwięk serca! Postanowiłem więc uzupełnić ten brak i zważywszy na to, że reprezentanci abstrakcyjnéj wiedzy powinni uczucia swe kierować ku tym naukom, którym swe życie poświęcili, przysposobiłem niniejsze pieśni chemiczne, które ze względu na to, iż nie każdy przyrodnik, znający się na teoryi akustyki, umie takową zastosować także w praktyce i zna się na skocznym druku muzycznym, jako też ze względu na brak czasu do potrzebnych prób i ćwiczeń, zastosowałem do znanych powszechnie melodyi pieśni ludowych. Może ta praca będzie zachętą, że na przyszły zjazd dalszą seryą pieśni i rymów chemicznych, matematycznych i t. p. zdolniejszy odemnie dopełni rymarz.

Nr. 1.

(Melodya: „Na dolinie zawierucha.”)

Woda z cynkiem lub żelazem   HO z Zn lub Fe
I siarczany kwas;   SO₃
|: Połączone tworzą razem
Wodorodu gaz. :| H

Wodorodzie, wodorodzie,
Gdzież cię znajdę, gdzie?
|: Szukać będę najprzód w wodzie,
Nie zawiodę się. :|

Tameś w domu, lecz za domem
Trafię na twój tor,
|: Bo się łączysz chętnie z bromem,   Br
Zwiąże cię i chlor. :| Cl

Jaka korzyść z ciebie przyjdzie,
Niech świat cały wie:
|: Przy rozżarzonem oksydzie
Zmieniasz w kruszec rdzę. :|

Mieszaj się jak chcesz chemicznie,
Lecz się tlenu bój,   O
|: Z nim się nie łącz mechanicznie,
Wodorodzie mój! :|

Z nim w stosunku się łączący,
Jak do ósmiu raz,
|: Wytwarzasz eksplodujący
Niebezpieczny gaz. :|

W wyższe pędząc regiony
Nauczyłeś nas,
|: Jaka korzyść, gdy w balony
Zaprzężem twój gaz. :|

Pędź ku niebu w chyżym rzucie,
Lecz z pod nóg idź precz,
|: Bo mieć ciebie z wodą w bucie,
To niemila rzecz. :|

Nr. 2.

(Melodya: „Ciężko ranny z wieńcem chwały.“)

Sód i dwakroć kwas węglany,   Na z CO₂
Natrium bicarbonicum,   NaO.2CO₂+HO
Jestto przetwór wszędzie znany,
Natrium bicarbonicum.
|: Jedź na zachód, jedź na wschód,
Znajdziesz dwuwęglany sód.
Dziś ma prawie każdy dom
Natrium bicarbonicum. :|

Ceń wśród lata ku ochłodzie
Natrium bicarbonicum,
I w selcerskiej znajdziesz wodzie
Natrium bicarbonicum;

|: Rozmaitych innych wód,
Krasą dwuwęglany sól;
A w butelce tworzy szum
Natum bicarbonicum. :|

Czem jest wino, gdy mu braknie
Natum bicarbonicum?
Wszak w szampanie każdy łaknie
Natum bicarbonicum?
|: *Verzenay, Moët, Ducasse*
I Zielonogórski kwas —
W każdym sprawia huk i szum
Natum bicarbonicum. :|

I do kawy, do herbaty
Natum bicarbonicum,
W groch, w kapustę, w marynaty,
Natum bicarbonicum;
|: Maszli twardą wodę ty,
Wnet ją zmięczy natrum bi,
Więc mieć winien każdy dom
Natum bicarbonicum. :|

Jeśli z ciebie pijak stary —
Natum bicarbonicum,
Jeśliś wina pił bez miary —
Natum bicarbonicum,
|: Wtenczas zgagę, nudny kwas,
Niszczy dwuwęglanu gaz,
Więc czempredzój zgagę stłum
Natum bicarbonicum. :|

Gdy nazajutrz głowa boli —
 Natrum bicarbonicum,
 Zamiast zażyć gorzkiej soli — $Mg. SO_3 + 7 HO$
 Natrum bicarbonicum.
 |: Weźmiéj raczéj Natrum bi,
 Dodaj Cremor tartari, $C_3 H_6 + O_{12}$
 A tak sprawi w wodzie szum
 Natrum bicarbonicum. :|

Będzie proszek musujący —
 Natrum bicarbonicum,
 Wszelkie koty niweczący —
 Natrum bicarbonicum,
 |: Puchniesz sobie — będzie lżej,
 Papier w pogotowiu miéj!
 Niech więc dziś ma każdy dom
 Natrum bicarbonicum. :|

Nr. 3.

(Melodya: „Kurdesz.“)

Każ przynieść wody, mój Grzegorzu miły,
 I za pomocą elektrycznej siły
 Rozłóż takową, a utworzem sami
 |: Ozon, ozon nad ozonami. :| HO_3

Tlen się wytwarza i osobno wodor,
 Lecz tlen ma pewien niezwyčajny odor,
 Zbliż tlen do nosa, poczujesz nozdrzami
 |: Ozon, ozon nad ozonami. :|

Wyjm fosfor z wody, rozłóż na papierze, P
Niechaj się zetknie z tlenem w atmosferze —
Tak rozlicznymi stworzysz sposobami
|: Ozon, ozon nad ozonami. :|

W powietrzu ozon elektryczność tworzy,
Gdy się wśród grzmotu nawałnica sroży,
Wtenczas się zjawia razem z piorunami
|: Ozon ozon nad ozonami. :|

W ozonie kruszec łatwiej oksyduje,
I znacznie zdrowszym człowiek w nim się czuje,
Niech więc zostanie zawsze między nami
|: Ozon, ozon nad ozonami. :|

Nr. 4.

(Melodya: „Siałem proso na zagonie.”)

Siałem proso na zagonie,
Nie mogłem go żąć,
Bom zaniedbał do mierzwienia
Amoniak wzięć; NH₃
Bo posiać, to nie żąć,
Nic nie nada nawet kłąć,
Kiedy niema amoniaku, skąd się plon ma wzięć?

Azot z gazem wodorodu N
Trudno łączą się,
Przetwórz ten się amoniakiem
Od lat dawnych zwie;

Chemik go nie robi sam,
I przyroda daje nam,
Bo gdzie gnije trup zwierzęcy, jest amoniak tam.

Patrz na bydło, o człowiecze,
I reflektuj się,
Że tak samo po tém życiu
Zgnije ciało tve;
Choć ci szczęścia tu nie brak,
I ty także skończysz tak:
Twoje ciało nie da złota, lecz — amoniak!

Nr. 5.

Gwoli gimnastyki języka.

(Melodya: „Ty ze mnie sydzis dziewucho!“)

Gdy ćwiczenia gimnastyczne
Język robić chce,
Niech przetwory alkaliczne
Czyta sobie te:
Hop, hop, dana da,
Oj da da da dana dana da
Hop, hop, dana da
Oj da dana dana.

Dibrommethylcinchonina

$C_{19}H_{22}N_2O \cdot (CH_3Br)_2$

Strychninrijodit

$C_{21}H_{22}N_2O_2 \cdot HJ \cdot J_2$

Nitrosotropigenina

Conylenbromid.

$C_8H_{14}Br_2$

Hop hop, dana da itd.

Benzyleinchroninhydroxyd	$C_{19}H_{22}N_2O \cdot C_7H_7 \cdot OH$
Veratralbina	$C_{28}H_{43}NO_5$
Aethylcodeïnhydroxyd	
Nitroharmina	$C_{13}H_{11}(NO_2)_2O$

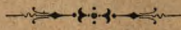
Hop hop, dana da itd.

Kwasy, tłuszcze, mydła, sole
 Równie pięknie brzmią,
 I przeróżne alkohole
 Niemniej język gną.
 Hop hop, dana da itd.

Bromvalerylaethyleter,	$C_5H_8BrOC_2H_5$
Crotylalkohol,	C_4H_8O
Isocrotylmethyleter,	$(CH_3)_2C:CHOCH_3$
Octylenglycol.	$C_8H_{18}O_2$

Hop hop, dana da itd.

Lecz gdy z siebie, cny kartoflu,
 Alkohol się wziął,
 Chodzi język jak w pantoflu,
 Jakby z nóg go ściał.
 Hop hop, dana da itd.

Nr. 6.

Krakowiaki chemiczne.

- Świeci słońko świeci,
 Wszystko się raduje —
 Gdy się z tlenem łączy
 Kruszec oksyduje.
 Na blednicę cierpi
 Niejedna panienska,
 Rdzy żelaza zażyć
 Niechaj się nie lęka.

2. Na wysokim dębie
 Gołąbeczek siedzi, —
 Gorszym od żelaza
 Bywa oksyd miedzi. Cu O
 Jeżeli gospodyni
 Masz kociulek z miedzi,
 Gdy powidła warzysz,
 Strzeż się pilnie śniedzi.
3. Wśród śpiewu ku niebu
 Skowronek ulata —
 Najczystszy jest plynem
 Aqua distyllata,
 Lecz to berbelucha;
 Chcesz mieć błogie skutki,
 Do dystylowanój
 Uciekaj się wódki.
4. Nastal Maj uroczy,
 Śpiewają ptaszyny —
 Robi się dynamit
 Z nitrogliceryny.
 Niech się z dynamitem
 Baczenie człek obchodzi,
 Bo on pono czasem
 Nieco zdrowiu szkodzi.
5. Kwitnie sobie, kwitnie,
 Migdał ogrodowy —
 Cyan z wodorodem C₂N
 Bardzo jest niezdrowy.
 Nie bierz tego w usta.
 Bo to kwas jest pruski, H. C₂N
 Lepiej mniej szkodliwe
 Jedz kujawskie kluski*).

*) Globuli kujawienses; (*Linneusz*). Co do stałej formuły chemicznej dla tego przetworu dotychczas użeni jeszcze są ze sobą niezgodni. Przy sposobności pobytu w Kujawach mogliby chemicy zjazdu przetwór ten dokładnie zbadać i nadać mu stałą formułę. Proponowałbym zgodzić się na formułę następującą: (C₁₂ H₁₀ O₁₀ + HO) Cujav.

INSTYTUT
 BADAŃ LITERACKICH PAŃ
 BIBLIOTEKA
 00-330 Warszawa
<http://rcin.org.pl>
 12
 Tel. 26-68-63

F
5074